

Спеціалізованій вченій раді К 08.085.04
ДВНЗ «Придніпровська державна
академія будівництва та архітектури»

ВІДГУК

**офіційного опонента на дисертацію Котко Ольги Костянтинівни
на тему: «Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку
національної економіки», подану на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03- економіка та
управління національним господарством**

Актуальність дисертаційного дослідження. Інновації є невід'ємною умовою та фундаментом зростання економіки країни. В умовах нестабільної економічної ситуації в Україні вкрай гостро стоїть проблема створення сприятливого середовища для інноваційного розвитку в усіх галузях національного господарства. Інновації є рушійною силою, які дозволяють розвивати певну галузь, підвищувати конкурентоспроможність як кожного окремого підприємства, так і національного господарства в цілому. Розвиток інноваційної діяльності потребує залучення значних фінансових ресурсів. Інвестиції є своєрідним каталізатором інноваційних процесів, оскільки стимулюють та забезпечують реалізацію інноваційних проектів. У зв'язку з цим важливим є посилення ролі держави у формуванні сприятливого середовища для залучення інвестицій та створення належних умов для активізації інноваційних процесів. Розвиток інвестиційно-інноваційних процесів передбачає розвиток системи факторів та умов, що сприяють активізації інвестиційно-інноваційної діяльності країни та системи управління, а саме: забезпечення пріоритетів науково-технічного, промислового, соціально-економічного розвитку країни, його структурна перебудова і технологічна модернізація; формування і організаційне забезпечення національних та регіональних науково-технічних, інноваційних програм і проектів; стимулювання розвитку діючих і створення нових науково-технічних, інноваційних, науково-виробничих структур.

Формування інвестиційного забезпечення призводить до появи необхідності у пошуку нових та вдосконаленні існуючих механізмів інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку, вдосконалення оцінювання інноваційного потенціалу (його формування та використання) національної економіки як основи розвитку, розроблення заходів щодо

ВХІАННІЙ № 34-05-209

03.01. 2019 р.

активізації інноваційної діяльності на основі ефективного формування та максимального використання інноваційного потенціалу

Саме тому дослідження формування та реалізації інвестиційного забезпечення національної економіки має важливе теоретичне і практичне значення та обумовлює актуальність обраної теми дисертаційного дослідження Котко О.К. «Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку національної економіки».

Зв'язок дисертаційного дослідження з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано в межах науково-дослідницької теми Університету митної справи та фінансів Міністерства освіти і науки України «Розвиток зовнішньоекономічних відносин в умовах інтеграції держави у світове господарство» (номер державної реєстрації 0115U007054). У межах теми автором узагальнено концептуальні засади інвестиційного забезпечення національної економіки з урахуванням інноваційного розвитку, проведено аналіз інвестиційної та інноваційної діяльності, встановлено зв'язки між інноваційним розвитком та інвестиційними процесами.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації. В основу дисертації О. К. Котко покладені результати досліджень авторки, здобуті при виконанні науково-дослідної роботи Університету митної справи та фінансів України «Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку національної економіки», під час реалізації якої автором обґрунтовано заходи вдосконалення інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку національної економіки.

Обґрунтованість наукових положень, висновків, рекомендацій, викладених у дисертації Котко О.К., підтверджується відповідністю принципів дослідження меті, завданням і гіпотезі, системним аналізом наукової літератури та джерельної бази, комплексним використанням загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Основні положення дисертації піддані обговоренню на науково-практичних конференціях і визнані науково-коректними.

Дисертант поставив за мету науково-теоретичне обґрунтування методичних підходів та розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку національної економіки в сучасних умовах.

Об'єкт та предмет дослідження є логічно обґрунтованими та розкривають в повній мірі теоретичні, методичні та практичні аспекти інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку національної економіки.

Зміст автореферату та дисертаційної роботи дозволяють стверджувати, що виділені дисертантом наукові положення та висновки є достовірними та обґрунтованими.

У першому розділі «Теоретичні аспекти інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку національної економіки» опрацьовано понятійно-категоріальний апарат дослідження (с. 27-28); визначено зміст поняття «інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку» (с. 30-31); розкрито принципи та запропоновано послідовність удосконалення інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку національної економіки (с. 59).

У другому розділі «Аналіз стану та тенденцій інноваційного розвитку національної економіки» автором проаналізовано стан інвестиційної діяльності та інноваційного розвитку в Україні (с.108), запропоновано методичний підхід та проведено оцінювання інноваційного потенціалу національної економіки, встановлено найбільш значимі показники оцінювання інноваційного потенціалу стосовно підтримки інноваційного розвитку національної економіки (с. 112-113).

У третьому розділі «Шляхи вдосконалення інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку національної економіки» особливої увага заслуговує запропонований вдосконалений механізм інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку національної економіки (с. 142) та сформовані стратегічні напрями вдосконалення інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку національної економіки (с. 183).

Враховуючи вищезазначене, можна стверджувати, що обрана тема дисертаційної роботи розкрита в повній мірі, поставлена мета досягнута, завдання виконано.

Наукова новизна положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації. Серед основних результатів дисертаційного дослідження, що містять наукову новизну є: удосконалення послідовності формування інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку національної економіки, який передбачає оцінювання інноваційного потенціалу національної економіки (с. 59); удосконалення методичного підходу до оцінювання інноваційного потенціалу національної економіки, з встановленням релевантного рівня інноваційного потенціалу національної економіки (с. 113); удосконалення механізму інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку національної економіки, що дозволяє забезпечити активізацію інноваційної діяльності на основі ефективного формування та максимального використання інноваційного потенціалу (с. 142); подальшого розвитку набуло оцінювання рівня інноваційного розвитку національної економіки на основі показника віддачі інновацій, що дозволяє встановити

внесок вартості виконаних наукових та науково-технічних робіт у зростання ВВП та відібрати найбільш значимі показники для оцінювання інноваційного потенціалу національної економіки (с. 224).

Автором запропоновано структурно-логічну схему розуміння поняття «інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку» (с. 31), що передбачає тлумачення сутності поняття «інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку» як сукупності скоординованих дій щодо використання інструментів із залучення інвестиційних ресурсів для впровадження інновацій за умови системної єдності процесів формування та використання інноваційного потенціалу для створення умов прогресивного розвитку національної економіки. Також особливої уваги заслуговує запропонований підхід до формування механізму інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку національної економіки з урахуванням впровадження інноваційних екосистем, застосування ієрархічного процесингу, що призводить до створення сприятливого середовища для колаборації учасників процесів формування та використання інноваційного потенціалу (с. 145).

Значення результатів дисертаційного дослідження для науки і практики, рекомендації щодо їх подальшого використання. Запропоновані автором результати дисертаційного дослідження викладені логічно та послідовно з дотриманням норм наукового стилю. Викладені результати характеризуються наявністю наукової новизни, є досить цікавими та заслуговують на увагу. Теоретичні узагальнення щодо понятійно-категоріального апарату предмету дослідження поглиблюють розуміння сутності поняття «інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку». Пропозиції та висновки дисертаційного дослідження можуть бути використані при розробці заходів щодо покращення інвестиційного забезпечення в контексті створення стратегій інвестиційно-інноваційного розвитку національної економіки з урахуванням запропонованих напрямків вдосконалення та механізму інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку національної економіки. Практичне значення результатів дисертаційного дослідження підтверджено їх впровадженням та апробацією, а саме: результати дослідження були використані в роботі департаменту економічного розвитку Дніпропетровської ОДА, державного підприємства «Інвестиційно-інноваційний центр» та Університету митної справи та фінансів.

Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій дисертаційного дослідження в опублікованих працях та авторефераті. За результатами дисертаційної роботи Котко О.К. опублікувала 18 наукових праць, у тому числі дев'ять статей у фахових виданнях України (з яких три

включено до наукометричних баз даних), вісім публікацій апробаційного характеру. З урахуванням опублікованих праць можна стверджувати, що вони відображають результати дисертаційної роботи та наукової новизни. Апробація результатів дисертаційного дослідження є достатньою.

Зміст та завершеність дослідження. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи 236 сторінок друкованого тексту. Основна частина дисертації викладена на 173 сторінках. Дисертація містить 17 таблиць, 35 рисунків, список використаних джерел із 272 найменувань на 33 сторінках. Робота містить 8 додатків, розміщених на 15 сторінках. У загальних висновках викладені найбільш важливі теоретичні та практичні результати, одержані в дисертаційній роботі, сформульовані висновки та рекомендації щодо наукового та практичного застосування здобутих результатів, розкриті методи вирішення поставлених завдань, обґрунтована достовірність результатів. В додатках представлені матеріали, які доповнюють основний зміст та підтверджують впровадження результатів дисертаційної роботи.

Дискусійні положення і зауваження. Оцінюючи дисертаційну роботу в цілому позитивно, варто відмітити наявність певних недоліків, дискусійних питань:

1. При уточненні понятійно-категоріального апарату предмета дослідження, зокрема, тлумачення сутності поняття «інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку», було б доцільно висвітлити поняття «інвестиції» та їх класифікації. Висвітлення поняття «інвестицій» з урахуванням їх класифікації дозволило б більш цілісно підійти до вивчення предмету дослідження (с. 26).

2. У п.2.1 «Сучасні тенденції інноваційного розвитку національної економіки» доцільно було б проаналізувати інноваційний розвиток національної економіки в галузевому розрізі, що б змогло призвести до надання більш широких рекомендацій щодо вдосконалення інвестиційного забезпечення інноваційно активних секторів національної економіки.

3. Проведені дисертантом дослідження дозволили запропонувати показник оцінювання інноваційного розвитку національної економіки, показник віддачі інновацій, що розраховується відношенням величини ВВП до обсягу виконаних наукових та науково-технічних робіт, динаміка якого підтвердила нестабільність інноваційного розвитку України (рис. 2.15). Запропонований показник став основою відбору найбільш значимих показників для оцінювання інноваційного потенціалу національної економіки за відповідними значеннями коефіцієнтів кореляції. Однак, доречним було б при розрахунку показника інноваційного розвитку враховувати результати

діяльності стартапів.

4. У п.3.3 «Напрями вдосконалення інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку національної економіки» автором сформовано стратегічні напрями вдосконалення інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку, які полягають у створенні: системи нормативно-правової бази, яка враховуватиме законодавство у сфері інтелектуальної власності, інвестиційної діяльності, інновацій, е-комерції, податків та регламентуватиме інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку національної економіки; центрів із реєстрації мікро-, малого та середнього бізнесу з метою відстеження інноваційної активності підприємств; системи зв'язків між освітніми установами та підприємствами; стратегічної програми підтримки стартапів; системи державного оцінювання інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку, яка включатиме такі показники: продуктивність стартапів, джерела фінансування, сфера національної економіки, собівартість проєктів, рентабельність, прибуток проєкту, ефективність проєкту, доступність інноваційних товарів для споживачів, рівень компетентності співробітників; інноваційних екосистем (с.183-184). Слушно було б розробити систему заходів у сфері формування та використання інноваційного потенціалу, як ключового показника інноваційного розвитку національної економіки.

5. Автором запропоновано удосконалити механізм інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку національної економіки, шляхом створення умов для достатнього фінансування інноваційного потенціалу в процесах його формування та використання (с. 145). Доцільним було б більше уваги приділити процесу фінансування інноваційного потенціалу з визначенням конкретного алгоритму дій, спрямованих на покращення інноваційного потенціалу країни.

При цьому слід зазначити, що вказані недоліки та зауваження мають дискусійний характер і не впливають, у цілому, на наукову новизну та практичну значимість роботи. Дисертація О. К. Котко є самостійним, завершеним і цікавим науковим дослідженням, і оцінюється в цілому позитивно.

Загальний висновок по дисертаційній роботі щодо її відповідності встановленим вимогам. Дисертаційна робота, виконана Котко Ольгою Костянтинівною на тему «Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку національної економіки», є кваліфікованою, самостійною та завершеною науковою працею, яка має значення для інноваційного розвитку національної економіки.

Отримані наукові результати, рівень подання матеріалів, перелік публікацій відображають наявність теоретичних, методичних та аналітичних наукових розробок, які є предметом захисту кандидатської дисертації за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. Публікації повною мірою розкривають зміст дисертаційної роботи.

Зміст автореферату відповідає основним положенням дисертаційної роботи. Оформлення роботи, її структура та обсяг відповідають вимогам МОН України до кандидатських дисертацій, зокрема пп. 9, 11, 12 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №567 від 24 липня 2013 р. Напрямок та профіль дисертації відповідають спеціальності 08.00.03 – економіка та управління національним господарством, а здобувач – Котко Ольга Костянтинівна, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук.

Офіційний опонент:

кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародних
економічних відносин
Донецького національного
університету ім. Василя Стуса

М.Л. Варламова